

Hanna Kočka-Krenz, D. Butka

Góra, gm. Pobiedziska, woj.
poznańskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 123-124

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szany, który datować można na okres od XII/XIII do XIX wieku. W wykopie 4 wydzielono jedną warstwę kulturową, która także zawierała materiał do XIX w.

Profil północny omawianego wykopu przedstawiał się następująco: od powierzchni wykopu do głębokości 225-260 cm i na długości 575 cm zaobserwowano wkop. Poniżej zalegała warstwa gruzu ceglanego z drobnymi kamieniami i zaprawą o grubości od 30 do 50 cm. Pod warstwą gruzu odsłonięto południową ścianę muru kamienno-ceglanego łączoną zaprawą. Mur ten w części wschodniej pojawił się na głębokości 170 cm, w części zachodniej na głębokości 280 cm. Zachowana długość muru wynosiła 575 cm, zachowana wysokość w części zachodniej 80 cm, w części wschodniej 160 cm. Stopę muru odsłonięto na głębokości 330 cm w części wschodniej i 360 cm w części zachodniej. Warstwy kulturowe zachowały się w dolnej jego części, od głębokości 330 cm i opadały w kierunku zachodnim.

W wykopie 3 odkryto także dwa rowki odpływowe wyłożone kamieniami, pochodzące z XVIII i XIX w.

Z uwagi na brak możliwości pogłębienia wykopu nie osiągnięto calca, który - jak wynika z wierceń geologicznych - zalega w tym miejscu na głębokości około 12 m. Przeszkodą było tu bliska usytuowanie nowego budynku kolegiat.

Rezultaty tegorocznych badań nie pozwalają także na jednoznaczne określenie chronologii oraz funkcji odkrytego muru kamienno-ceglanego. Wiązać go jednak można z odkrytymi wcześniej w pobliżu fragmentami budynku, który mógł być zamkiem zbudowanym przez Wł.Odonica.

Materiał zabytkowy najliczniej reprezentowany był przez ułamki naczyń glinianych i kamiennych. Ponadto wydobyto fragmenty butelek z XVIII w., fragmenty kafli z kolorowym szkliwem i silnie skorodowane przedmioty żelazne, głównie gwoździe. Do ciekawszych zabytków znalezionych w br. należą: kulka z terakoty /pocisk/, kulka z ciemnoniebieskiego szkła, trzy monety, grzędziło gliniane, dwie osetki kamienne, dwa fragmenty ostróg, sprzączka żelazna, dwa fragmenty podków, pięć fragmentów noży żelaznych, w tym jeden w kładzinie kościanej, drugi w oprawie z poroża, półkosek oraz dwa raki żelazne.

Materiały przechowywane są w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Badania zostały zakończone.

GNIEZDŹEWÓ, gm. Puck
woj. gdańskie
Stanowisko 13

patrz
okres wpływów rzymskich

GÓRA, gm. Pobiedziska
woj. poznańskie
Stanowisko 1

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prähistorii
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadziły dr Hanna Kóčka-Krenz z IM UAM i mgr D. Butka z MA. Finansowało MA w Poznaniu. Czwarty sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna /VII-X/XI w./ i stopń średniowieczny /XIII-XIV w./.

Celem badań było rozpoznanie zasięgu osady od strony wschodniej /południowy zasięg został uchwycony w latach pięćdziesiątych/. Założono wykop na osi wschód-zachód o powierzchni 6 arów, od granic plażnicy ku kulminacji wzgórza.

Uchwycono warstwę wczesnośredniowieczną i zachowaną jedynie fragmentarycznie warstwę z okresu wpływów rzymskich. Zarejestrowano 8 obiektów związanych z osadą otwartą - w tym jamy, palenisko, "piwniczkę" i fragment półziemianki wyeksploatowanej częściowo w 1958 r. Materiał ruchomy stanowiła głównie ceramika ręcznie lepiąca i góra obtaczana, w większości nie zdobiona, fragmenty kości, żelazny haczyk do wędki, noże żelazne, szydła kościane, przesiłki gliniane, fragmenty trójdzielnego grzebienia rogowego oraz żelazna misa "ślaska". Na podstawie materiału ceramicznego osadę można datować na VII-X/XI w., a okres najintensywniejszego użytkowania przypadał na VII i VIII w.

W partii centralnej wzdłuża odsłonięto pozostałości wieży mieszkalno-obronnej zniszczonej pożarem. Założono więc tu kolejne wykopy o powierzchni łącznej około 43 m² na osi NE-SW nawiązując do odsłoniętych ścian budynku. Uchwycono południowo-zachodni narożnik, fragment północnej ściany oraz profil wschodni stołpu. Na podstawie odsłoniętych fragmentów drewnianych budynku można sądzić, że była to kwadratowa lub prostokątna budowla w dolnej partii wykonana z drewna, w wyższych zaś w konstrukcji szachulcowej, jak na to wskazują warstwa przepalonej polepy z fragmentami drewna. Materiał ruchomy stanowiły gwoździe żelazne /ok. 400 szt./, okucia żelazne, klucze i skobłe żelazne, fragmenty przedmiotów z brązu, miedzi i rogu zniszczone pożarem oraz nóż i czterpak żelazny, a także ceramika, kości, krzemienie. Materiały dają te budowę na XIII-XIV w.

Zabytki znajdują się w MAP.

Badania będą kontynuowane.

GRODZISK, gm. Grębków
woj. siedleckie
Stanowisko 1

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził mgr Wojciech Wróblewski, konsultowała doc.dr hab. Maria Miśkiewiczowa. Badania finansowane w ramach tematu RP-III-35. Czwarty sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Badaniami objęto zewnętrzny, południowy wał grodziska. Założono tu jeden wykop przez wał /wykop X/, o wymiarach 2,5 x 15 m. Obejmował on swym zasięgiem całą kulminację wału: stok północny /wewnętrzny/, aż do jego podstawy oraz stok południowy /zewewnętrzny/ w znacznej jego części.

Prace dostarczyły ciekawych informacji dotyczących konstrukcji wału oraz jego usytuowania w stosunku do pierwotnej rzeźby terenu. Zasadniczym elementem konstrukcyjnym wału był układ drewnianych skrzyń /o wymiarach ok. 4,5 x 2,25 m; długość jednej skrzyni była więc w przybliżeniu równa długości wczesnośredniowiecznego preta/ wznoszonych z dranic /lub belek/. Skrzynie były budowane w konstrukcji wieńcowej. W wykopie X odsłonięto dość dobrze czytelny układ trzech takich skrzyń: jedna z nich /skrzynia nr 1/ była ustawiona prostopadle do przebiegu linii wału; do niej dostawione były krótszymi bokami dwie kolejne skrzynie /nr nr 2 i 3/ - równoległe do przebiegu linii wału. Skrzynie te od strony zewnętrznej wału były stabilizowane dodatkowym elementem konstrukcyjnym, tzw. berma. Zachowana wysokość ścian skrzyń sięgała około 1,5 m. Skrzynie usytuowane były przy krawędzi cypla, na którym usypano południowy wał grodziska. Głównym elementem wypełnienia skrzyń była glina miejscami przemieszana z piaskiem. Z gliny tej usypany był wał.

Gliniany nasyp wału stabilizowała od strony zewnętrznej drewniana konstrukcja przekładkowo-rusztowa. Z uwagi na bardzo słaby stopień zachowania się drewna, /ciemnostare zaciemnienia ze smugowymi śladami zwęglonych włókien/ trudne jest odtworzenie układu belek konstrukcji rusztowej. Nie można wykluczyć; że część znajdujących na stoku zewnętrznym śladów drewna pochodziła ze słupów znajdującego się tu ?? ostrokożu.

Główna część wału miała około 7-8 m szerokości, zachowana wysokość nasypu glinianego liczonego od podstawy wału wynosi około 3,5 m. Ilość gliny zalegającej w warstwach osuwiskowych na wewnętrznym stoku wału sugeruje, że pierwotnie nasyp wału był o około 1 m wyższy. Można przypuszczać, że korona wału posiadała dodatkowe militarne wzmocnienie w postaci częstokożu.

U podstawy wału południowego, od strony wewnętrznej, natrafiono na skraj fosy, której brzoży wzmocniane były faszyną /odsłonięto czytelny układ śladów po kołkach pochodzących z faszynowania/. Odkrycie śladów tej fosy stanowią potwierdzenie wyników badań sondażowych L.Paderewskiej z 1967 r. Nie można wykluczać ewentualności, że sam majdan grodziska mógł być tu brzożony drewnianym ogrodzeniem, palisadą.

Ciekawy układ warstw odkryto pod podstawą wału. Natrafiono tu na czytelne ślady po orce